

Sygn. akt III S 216/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędziowie SO Lucyna Morys – Magiera

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2015 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi S. S. w S. (Niemcy)

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w Rybniku

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie wszczętej z wniosku S. S. w S. o nadanie klauzuli wykonalności europejskiemu tytułowi egzekucyjnemu prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Rybniku pod sygn. akt II Co 2328/13 (obecnie II Co 310/15)

postanawia:

1. stwierdzić, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Rybniku pod sygn. akt II Co 2328/13 (obecnie II Co 310/15) nastąpiła przewlekłość postępowania,
2. przyznać od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku na rzecz skarżącej S. S. w S. kwotę 6.000 zł (sześć tysięcy złotych),
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie,
4. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rybniku na rzecz skarżącej S. S. w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
5. zwrócić skarżącej S. S. w S. uiszczoną opłatę sądową od skargi w kwocie 100 zł (sto złotych).

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Lucyna Morys – Magiera

Sygn. akt III S 216/15

UZASADNIENIE

Skarżąca S. S. w S. 12 października 2015 roku złożyła skargę na naruszenie praw strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki wnosząc:

- a. o stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Rybniku w sprawie o sygn. akt II Co 2328/13 nastąpiła przewlekłość,
- b. o przyznanie na jego rzecz kwoty 15000 zł,
- c. o wydanie Sądowi rejonowemu w Rybniku polecenia podjęcia czynności nadania klauzuli wykonalności i wyznaczenia terminu nie dłuższego niż tydzień,

d. oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że pomimo złożenia wniosku o o nadanie klauzuli wykonalności europejskiemu tytułowi egzekucyjnemu w październiku 2013 roku sprawa nie została rozstrzygnięta, a w 10 miesięcy po złożeniu wniosku sąd stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i dopiero po 4 następnych miesiącach przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego w Rybniku wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej wskazując, że podejmowane czynności w sprawie nie były pozorne, a ewentualne opóźnienia spowodowane zostały sytuacją kadrową sądu, sędzia pozostawał także na urlopie i zwolnieniu lekarskim w okresie od 19 sierpnia 2015 roku do 28 września 2015 roku. Ewentualnie wniósł – w razie uznania skargi za zasadną – o przyznanie skarżącej minimalnej kwoty pieniężnej.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności europejskiemu tytułowi egzekucyjnemu wpłynął do Sądu Rejonowego w Rybniku 4 listopada 2013 roku, a został nadany 31 października 2013 roku. Sprawę zarejestrowano 4 listopada 2013 roku w repertorium „Co” i nadano jej sygn. akt II Co 2328/13, przy czym przewodniczący skierował ją na posiedzenie niejawnie celem rozważenia możliwości zwrotu wniosku. Akta przedłożono sędziemu referentowi 14 listopada 2013 roku. Opłata kancelaryjna w wysokości 12 zł została dołączona do akt 27 listopada 2013 roku, a uiszczono ją 31 października 2013 roku.

Następnie 23 maja 2014 roku przekazano sprawę do referatu innego sędziego, któremu akta przedłożono 26 maja 2014 roku. Pismem z 9 stycznia 2014 roku pełnomocnik wnioskodawczyni zawiadomił o zmianie adresu.

Postanowieniem z 12 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Rybniku stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Gliwicach - Ośrodkowi Zamiejscowemu w Rybniku jako rzeczowo i miejscowo właściwemu do rozpoznania. Postanowienie to doręczono pełnomocnikowi wnioskodawczyni 27 sierpnia 2014 roku, a 16 grudnia 2014 roku stwierdzono jego prawomocność i następnego dnia przekazano akta Sądowi Okręgowemu w Gliwicach – Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku.

Akta wpłynęły do Sądu Okręgowego w Gliwicach – Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku 23 grudnia 2014 roku i wówczas zadekretowana sprawa, a 17 stycznia 2015 roku stwierdzono swą niewłaściwość rzeczową i przekazano ją do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Rybniku. Zarządzenie to wykonano 28 stycznia 2015 roku, a 25 lutego 2015 roku zarządzono przekazać sprawę do Sądu Rejonowego w Rybniku, co wykonano 26 lutego 2015 roku.

Akta wpłynęły do Sądu Rejonowego w Rybniku 2 marca 2015 roku. Zarządzeniem z 9 marca 2015 roku w Sądzie Rejonowym w Rybniku zadekretowano sprawą pod nową sygn. akt II Co 310/15 i przekazano na posiedzenie niejawnie celem rozważenia możliwości zwrotu wniosku. Akta przedłożono sędziemu 12 marca 2015 roku, a 5 maja 2015 roku zarządzono zwrócić wniosek, albowiem nie został on prawidłowo opłacony. Zarządzanie to wykonano 8 czerwca 2015 roku, a wcześniej – 3 czerwca 2015 roku – wpłynęło pismo pełnomocnika z informacją o zmianie adresu. Dowód nieprawidłowego doręczenia pełnomocnikowi wnioskodawczyni został przedłożony sędziemu 22 czerwca 2015 roku, a 4 listopada 2015 roku zarządzono doręczyć przesyłkę na aktualny adres pełnomocnika wierzyciela.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (...), uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawiloci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron,

a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Przewlekłość postępowania to brak czynności zmierzających do rozstrzygnięcia, zachodzący dłużej niż jest to konieczne do rozważenia sprawy bądź zgromadzenia dowodów, chodzi zatem o to, by czynności zmierzające do wydania orzeczenia kończącego zabierały odpowiednią ilość czasu, czyli odbywały się bez zbędnej zwłoki (por. art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki). Zbędą zwłoką nie jest przy tym każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności, dlatego przewlekłość postępowania zachodzi wówczas, gdy zwłoka w czynnościach jest nadmierna (rażąca) i nie znajduje uzasadnienia w obiektywnych okolicznościach sprawy. [Por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013 r. KSP 3/13, LEX nr 1318217, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013 r. sygn. akt II S 33/12, Lex 1246709; por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 listopada 2010 r. sygn. akt II S 28/10 - KZS 2010/11/50, LEX nr 783363].

Postępowanie prowadzone przez Sąd Rejonowy nosi znamiona zbędnej zwłoki - wystarczy podkreślić, że od chwili złożenia wniosku przez skarżącą do wydania zarządzenia o zwrocie wniosku upłynęło około 18 miesięcy. Czynności związane z przekazaniem sprawy wg właściwości zostały dokonane 10 miesięcy po wpływie wniosku, a wcześniej w sprawie nie podejmowano żadnych czynności. Pomiedzy doręczeniem odpisu postanowienia o przekazania sprawy wg właściwości rzeczowej, a przesłaniem akt Sądowi Okręgowemu upłynęło 3,5 miesiąca, w których nie dokonywano żadnych czynności. Ostatecznie ponownie akta przekazano do Sądu Rejonowego w Rybniku 2 marca 2015 roku (wówczas fizycznie wpłynęły do tego Sądu), a więc podjęcie zbędnych czynności spowodowało zwłokę w rozpoznania sprawy o prawie 7 miesięcy (od 12 sierpnia 2014 roku do 2 marca 2015 roku). Należy jednak podkreślić, że w tym postępowaniu sąd nie ocenia prawidłowości rozstrzygnięć wydanych w sprawie, gdyż kwestie merytoryczne dotyczące jej istoty mogą być podnoszone jedynie w postępowaniu odwoławczym.

Także w następnym okresie, dopiero po prawie 2 miesiącach od zadekretowania sprawy, dokonano zwrotu wniosku, ale pomimo przedłożenia akt sędziemu 22 czerwca 2015 roku z nieprawidłowym dowodem doręczenia do 4 listopada 2015 roku nie podjęto żadnej czynności.

W związku z powyższymi okresami bezczynności doszło do przewlekłości postępowania. W żaden sposób nie tłumaczy tego choroba sędziego i urlop, które miały miejsce od 19 sierpnia 2015 roku, a więc już po około 2 miesiącach od przedłożenia akt z nieprawidłowym dowodem doręczenia. Przekazanie sprawy do innego referatu w żaden sposób nie wpłynęło na przyspieszenie jej biegu. Przekazanie sprawy do innego referatu powinno być dokonane w celu nadania jej biegu, a nie pozostawiania w tym referacie bez jakichkolwiek czynności przez ponad 2 miesiące. To, że w Sądzie Rejonowym w Rybniku są trudności kadrowe nie ma istotnego znaczenia dla rozpoznania sprawy w zakresie ustalenia przewlekłości postępowania, albowiem strona nie może odpowiadać za niewłaściwe rozmieszczenie kadr sądowych, natomiast ma prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki, co gwarantuje jej art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w R. dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr (...) oraz uzupełnionej Protokołem nr (...) (Dz. U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284 ze zm.).

Kwota 15000 zł żądana od Skarbu Państwa przez skarżącą jest jednak wygórowana. Ustalając wysokość tej kwoty trzeba mieć na uwadze łączny czas trwania postępowania (obecnie ponad 2 lata), w tym znaczny okres przewlekłości. Trzeba podkreślić, że sprawa do chwili obecnej nie została prawomocnie rozpoznana – brak informacji w aktach o doręczeniu ostatniego zarządzenia pełnomocnikowi wnioskodawczyni. Ponadto sprawa dotyczy nadania klauzuli wykonalności europejskiemu tytułowi egzekucyjnemu i powinna być (w chwili złożenia wniosku) zakończona jako pilna (por. uchylony 10 stycznia 2015 roku art. 1153² k.p.c. dotyczący nadania klauzuli wykonalności). Jednocześnie jej znaczenie dla skarżącej jest duże z uwagi na wartość świadczenia (ponad 110000 zł), ale jest ona osobą prawną wykonującą czynności w zakresie typowych transakcji bankowych i powinna liczyć się z możliwością nieściągnięcia należności od poszczególnych klientów – takie ryzyko powinna brać pod uwagę w zakresie prowadzonej działalności. Dodatkowo zwrot wniosku nastąpił z uwagi na jego opłacenie w niewłaściwej wysokości. To wszystko powoduje, że za odpowiednią sumą pieniężną przyznaną skarżącej Sąd Okręgowy uznał 6000 zł.

Natomiast wydanie zarządzenia o zwrocie wniosku powoduje, że Sąd Rejonowy ostatecznie podjął czynności w sprawie zmierzające do jej zakończenia, a to skutkuje tym, że zgłoszone wnioski o wydanie zaleceń mających na celu nadanie klauzuli wykonalności nie mogły zostać uwzględnione. Oczywistym jest, że skarżąca w chwili składania skargi o tym nie wiedziała, nie wiedziała także o nadaniu sprawie nowej sygnatury akt, albowiem do chwili jej złożenia nie dokonano skutecznego doręczenia jej odpisu zarządzenia o zwrocie wniosku.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 12 ust. 2 – 4 z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, należało orzec jak w punktach 1 – 3 sentencji.

Natomiast na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w związku z art. 100 k.p.c. i § 14 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) należało orzec jak w punkcie 4 sentencji, gdyż skarżąca jest reprezentowana przez radcę prawnego, a w zasadniczej części sprawę wygrała, zaś ustalenie wysokości kwoty przyznanej za stwierdzoną przewlekłość postępowania zależy od oceny sądu.

Natomiast na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki należało orzec jak w punkcie 5 sentencji, albowiem skargę uwzględniono w części.

SSR (del.) Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Lucyna Morys – Magiera